

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Nok et Brev til Professor Sibbern fra N. F. S. Grundtvig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 263. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_562-txt-shoot-idm376.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

See, min Ven! Dette er hvad jeg *her* kalder Hoved-Sagen; og jeg vil ikke engang prøve paa, hvad jeg selv agter for umueligt, med Pennen at overbevise Dem enten om Ægtheden af mit Troes-Begreb eller af mit Præste-Kald, jeg vilde kun stræbe at vise Dem, at jeg veed i denne Henseende meget godt hvad jeg gjør og er derom aldeles enig med mig selv, saa der maatte paakomme mig en særdeles *Svaghed*, om det skulde lykkes enten Dem eller noget Menneske at rokke mig et Haars-Breed fra mit Stade, hvor jeg, som *under* og *ønsker* Alle den *samme Frihed* jeg kræver for mig og mine Med-Troende, slet Ingen fornærmer. At enten al *Samvittigheds-Tvang* maa vige fra vor *Stats-Kirke*, eller *mine Troes-Forvandte*, der har *Kirke-Loven* for sig, dog paa en eller anden Maade be holde *deres Tro* i *Fred*, det er saa billigt og saa nødvendigt et Forlangende, at jeg er vis paa, den Danske Regiering for længe siden vilde indrømmet det, naar ikke det *Clausenske Parti* ved sin *borgerlige* Indflydelse havde forhindret det, og vil dette Parti, blindt for sin egen Fordeel, vedblive at grave sin egen Grav, da kan jeg ikke forhindre det, kan umuelig kæmpe for *Præsternes Frihed*, saalænge de vil misbruge den til at tyrannisere Almuens Hjerte 264og Samvittighed. De har for Resten Uret, naar De ganske forkaster Begrebet om en *Stats-Kirke*, thi det er i sig selv, som en offentlig Indretning til paa en *ordenlig* Maade at afhjælpe Folkets religjose Trang, ikke blot en uskyldig men en nyttig og priselig Ting, kun maa den *ingen "herskende"* Kirke være, intet Tvangs-Huus for Samvittighederne; thi da er den ikke blot et slemt *Papisterie*, men bliver efterhaanden en stor Lande-Plage, hvoraf Regieringen saavel som Folket kun har lutter Ulykke, og hvorved *enhver Tro* taber sin velgjørende Indflydelse, da *Tro*, ligesaavel som *Haab* og *Kjærlighed*, er en *Hjerte-Sag*, der ved at paatvinges kun gjøres *forhadt*. Jo inderligere jeg derfor ønsker at forplante min *Tro* paa mine Børn, des omhyggeligere vogter jeg mig for at øve mindste Tvang, og hvem der vilde tvinge *mine Børn* til at høre deres *Faders* og *Moders* Tro nedrevet som Hykleri og Overtro, dem kunde jeg umuelig elske. Dersom altsaa *Bønder* ikke er skabt ganske anderledes indvendig end En af os, seer Man let, hvad der vindes ved at ville *tvinge* dem i *Troes-Sager*, og var de virkelig skabt anderledes, da var vor *Tro* jo *slet ikke* for dem, men alle Landsby-Kirker var aldeles overflødige. Det er derfor slemt, at Prof. Clausen og hans Venner slet ikke bryder sig om de Mange af Partiet, der efterhaanden faae *orthodoxe Sogne-Præster*, og det var endnu værre, at Man i Roskilde ikke tog sig Tid til at behandle en *Sag*, der var langt anderledes uopsættelig end Spørgsmaal om Penne-Førsel ved Protokollens Slutning; men jeg har det *Haab* til *Majestætens Livsalighed*, at det derfor ikke skal vare to Aar, før *Sogne-Baandet* løses, da *Frihed* i naturlige Ting Ingen kan være til Besvær, som *faaer* den, og *Kongelige Embeds-Mænd* umuelig kan have vundet Hævd paa en *selvtagen* Frihed til Andres Fornærmelse, men maae være 265meget taknemmelige, naar de faae Lov til at beholde den paa *billige* Vilkaar. Hvad *Skole-Væsenet* angaaer, da tænker jeg, Regieringen vil ikke forlange bedre Borgen end sig selv for, at dens *Geistlige Embeds-Mænd* gjør deres Pligt, saa det kan være Den aldeles ligegyldigt, *hvilken* af de Præster, Den kalder og fører Opsyn med, udfører denne eller hin kirkelige Handling, naar kun den nødvendige Orden ei derved lider, og at en Dreng kan confirmeres ligesaa ordenlig i Gientofte Kirke, skiøndt han *ikke* tjener i Sognet, som om han tjende der det *Halv-Aar*, han gik op at læse, det giver Fornuften. At der altid vil findes nogle saakaldte Barmhjertigheds-Præster, der af bedre eller slettere Grunde ei tage det strængt med Bønder-Drenges og Bønder-Pigers *Bog-Lærdom*, er vist nok at formode, men om det ogsaa virkelig kunde skade (som det efter min Overbeviisning dog umuelig kan,) saa var der dog meget mere vundet ved, at Forældrene i *deres* Sogn kunde naar de vilde, faae deres Børn holdt i Ørene *udensogns*, end ved at Forældrene i et andet Sogn, der ønske Læmpelighed, endelig skal give Slip paa deres Børn det *Halv-Aar*. Ansaae Man endelig paa den ene Side *Børne-Lærdommen* i vore Almue-Skoler for en *Sag* af *borgerlig* Vigtighed, og *Sogne-Tvangen* i den Henseende for nødvendig, da behøvede Man jo blot at skille "*Religjonen*" derfra, som dog virkelig *ikke* lader sig *lære*, end sige *paatvinge*, saa den *kirkelige Confirmation* blev Noget, Ingen, uden Biskoppen paa sin Visitats, spurgde om, men den *Skolemæssige* foretoges *sogneviis* med særegen Høitidelighed, som den borgerlige Overgang til Skiels-Aar og Alder. Herved bortfaldt alle Vanskeligheder og *megen Hjerte-Sorg*, som vi især skulde søge formindsket, og naar hele Folket betjener sig af *de Præster*, Regieringen isætter og afsætter efter Be266hag, kan Den dog virkelig være saa rolig i Henseende til Folkets Religjon, som det er mueligt at blive, saa Opgaven er kun at forhindre *Sogne-Pavedømmet*, der dybt saarer Folke-Hjertet og undergraver ligesaavel *Stats-Kirken* som *al ægte* og levende *Religjositet*.